

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук,

О.М. Тур

на дисертаційне дослідження **Ландо Олега Анатолійовича**
«Управління формуванням здоров'язбережувальною
компетентністю майбутніх учителів початкової школи
у педагогічних коледжах»,

подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.06 – теорія і методика управління освітою

Інноваційні перетворення системи освіти України, зорієнтованої на входження у світовий освітній простір, передбачають використання компетентнісного підходу до підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Він полягає в набутті та розвитку у студентів набору ключових, загальногалузевих та предметних компетентностей, які й визначають їх успішну адаптацію в суспільстві, забезпечують якісно вищий рівень готовності молодих людей до самостійного життя та професійної діяльності. Здоров'язбережувальна компетентність молодих людей є однією з ключових для української системи освіти, адже, набувши комплексу знань, умінь і навичок, ціннісного ставлення до життя та здоров'я, вони можуть компетентно зарадити собі у вирішенні завдань, пов'язаних із підтримкою, зміцненням та збереженням як свого здоров'я, так і здоров'я оточуючих. При цьому пошук ефективних методів і прийомів удосконалення фахової підготовки педагогів, здатних створювати умови не тільки для якісного засвоєння учнями знань, а й надавати учням кваліфіковану допомогу стосовно збереження й зміцнення здоров'я стає провідним фактором у підготовці висококваліфікованих спеціалістів. Відтак, така ключова компетентність особистості як здоров'язбережувальна, набуває статусу професійної компетентності для педагогів усіх шаблів освіти.

Фундаментом шкільного навчання є початкова ланка. Саме тут закладається основа для формування особистості майбутнього громадянина, а вчитель початкової школи несе особливу відповідальність щодо формування здоров'язбережувальної компетентності у найменших школярів. Саме через це впровадження в освітній процес вже з початкової школи компетентнісного підходу та застосування здоров'язбережувальних технологій потребують ґрунтовної професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи.

З огляду на це, а також через відсутність цілісного педагогічного дослідження щодо означеної проблеми, актуальність рецензованої дисертації О.А. Ландо «Управління формуванням здоров'язбережувальною компетентністю майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах» не викликає сумнівів.

Дисертаційна робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» НАПН України, яка має державний реєстраційний номер. Тема дисертації належним чином затверджена та закоординована.

Зміст автореферату відповідає змісту дисертації, а той, у свою чергу, повністю висвітлений шляхом публікацій у фахових виданнях у достатній кількості.

Визначаючи логіку наукового пошуку, дослідник виокремлює низку суперечностей між необхідністю управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи та недостатністю теоретичного обґрунтування та наукової розробленості означеної проблеми в педагогічній теорії та практиці.

Подолання цих протиріч покладене ним в основу загальної стратегії дослідження, що віддзеркалюється в методології, меті, завданнях, змісті, виборі предмета дослідження. Заслуговують на схвалення чіткість і вмотивованість наукового апарату дослідження, всі складові якого знаходяться в логічному взаємозв'язку. Обрані методи відповідають меті та

завданням дослідження.

Ґрунтовний аналіз наукових джерел, теоретично обґрунтовані вихідні положення дослідження підтверджують наукові здобутки, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації. Вірогідність отриманих автором наукових результатів не викликає сумніву, оскільки вони базуються на фундаментальних положеннях сучасної філософії, педагогіки та психології, використовують досягнення вітчизняних та зарубіжних науковців у галузі управління. Результати дослідження, цілком адекватні суті та конкретним завданням дослідження, досягнуті завдяки системному використанню комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів. Одержані дисертантом результати достатньо обґрунтовано та лаконічно представлено як у висновках до розділів, так і у загальних висновках. Вони відтворюють процес поступового виконання завдань дослідження з реалізації його мети.

Заслуговує на підтримку й обрана автором логіка викладу змісту та основних результатів дослідження. Дисертаційне дослідження відрізняється структурованістю та цілісністю викладеного матеріалу. Процедури і результати вирішення визначених завдань дослідження подані у трьох розділах дисертації, які разом зі вступом, висновками і списком використаних джерел складають структуру її основного тексту, який викладено на 192 сторінках. Заслуговують на увагу додатки до дисертації. Джерельна база дисертаційної роботи (212 найменувань) є достатньою для висвітлення теоретичних і практичних аспектів проблеми управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Оцінюючи дисертаційну роботу за параметром новизни, слід відзначити, що вона є цілковито очевидною і вбачається, насамперед, у розробленій автором багатокomпонентній моделі управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах, яка має науково обґрунтовану структуру та зміст, містить охарактеризовану технологію управління формуванням

здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

У ході роботи над моделлю автором було здійснено ґрунтовний аналіз праць вітчизняних та зарубіжних науковців, виокремлено сучасні тенденції в управлінні освітою, проаналізовано закономірності управління освітніми системами та виокремлено групи закономірностей управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Авторська модель управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах є цінним науковим доробком дисертанта. Вона розкриває особливості управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах і являє собою систему наступних компонентів: цільового, теоретико-методологічного, змістового, структурно-організаційного, навчально-технологічного та результативного, які забезпечують досягнення мети.

Аналізуючи безпосередньо зміст проведеного дослідження, зауважимо, що автором уточнено поняття «здоров'язбережувальна компетентність майбутніх учителів початкової школи» та встановлено, що це – сукупність знань, умінь, навичок, цінностей і досвіду практичної діяльності з питань здоров'язбереження та здорового способу життя, важливих для здійснення ефективної здоров'язбережувальної діяльності (с. 24). Окрім того, в роботі представлено авторське визначення поняття «управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах» як сукупність цілеспрямованих впливів колективного суб'єкта управління на об'єкт і фактори освітнього середовища, що забезпечують готовність і здатність студентів здійснювати здоров'язбережувальну діяльність з метою збереження і зміцнення власного здоров'я та здоров'я учнів в умовах постійних змін (с. 39).

Цілком погоджуємося з позицією автора дослідження, що основними організаційними структурами, які доцільно використовувати в управлінні формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах, є матрична і проектна (с.86).

У контексті розкриття проблеми дослідження дисертантом проаналізовано практичний стан управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах. Із цією метою було проведено такі дослідження:

- анкетування керівників і викладачів педагогічних коледжів щодо оцінки рівня організації освітнього процесу з формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи;

- анкетування студентів педагогічних коледжів з питань рівня задоволеності організацією та управлінням формування здоров'язбережувальної компетентності;

- анкетування студентів педагогічних коледжів з метою визначення самооцінки здорового способу життя;

- анкетування батьків студентів педагогічних коледжів щодо забезпечення здоров'язбереження своїх дітей, студентів педагогічних коледжів;

- співбесіди з керівниками шкіл щодо рівня здоров'язбережувальної компетентності випускників педагогічних коледжів;

- вивчення стану навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, необхідного для забезпечення формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи;

- вивчення рівнів здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Заслуговує на схвалення застосування, поряд із кваліметричними,

статистичних розрахунків для оцінювання ефективності запропонованої моделі управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Результати розрахунків підтверджують її вплив на ефективність управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Позитивним доробком вважаємо подані дисертантом методичні рекомендації щодо впровадження моделі та технології управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи, які розкривають авторське бачення перспектив і можливостей подальшого розвитку досліджуваного феномена. Вченим запропоновано внесення пропозицій до Верховної Ради України щодо створення державної інформаційної політики, спрямованої на пропаганду серед студентів і молоді фізичної культури та здорового способу життя; до Кабінету міністрів України – щодо врахування у державному розподілі фінансування педагогічних коледжів потреб на створення умов для занять студентської молоді фізичною культурою і спортом; введення штатної посади викладача лікувальної фізичної культури для занять зі студентами, які віднесені до спеціальної медичної групи.

Заслуговують на схвалення розроблені автором навчально-методичні посібники «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи» та «Управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи», зміст яких спрямовано на підвищення рівня професійної компетентності керівників та викладачів педагогічних коледжів.

Отже, зміст рецензованої роботи свідчить про ґрунтовність та багатоаспектність дослідження, творче застосування як загальнонаукових, так і спеціальних методів дослідження, що дозволило досягти поставленої мети і розв'язати окреслену сукупність теоретичних і прикладних дослідницьких завдань.

Опрацьовані, систематизовані, узагальнені результати дослідження

пройшли належну апробацію, були представлені на міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференціях та на науково-практичних семінарах керівників педагогічних коледжів Південного регіону.

Результати й висновки дисертаційної роботи можуть бути використані у системі педагогічного менеджменту педагогічних коледжів, у системі післядипломної педагогічної освіти з метою ознайомлення керівників та викладачів педагогічних коледжів з ключовими питаннями управління й освітнього менеджменту, з функціями управлінської діяльності відповідно до поставленої мети, з технологіями, що забезпечують ефективне управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Матеріали дослідження є корисними для здійснення подальших наукових пошуків у галузі освітнього менеджменту та професійної освіти.

Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, висловимо зауваження і дискусійні питання:

1. На наш погляд, у ході опису характеристики теоретико-методологічної скарбової моделі, потрібно було б дати більш детальніше наукове обґрунтування розробці критеріально-оціночних засад управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

2. Включити до Додатків:

- «Положення про координаційну раду» створену в коледжі, у коло компетенції якої входить організація роботи щодо управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи, і яке проілюструє реалізацію організаційно-виконавської функції управління та може бути цінним з практичної точки зору;

- «Положення про роботу творчої групи» із впровадження здоров'язбережувальних програм і технологій, яке проілюструє реалізацію регулятивно-корекційної функції управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової

школи.

3. Вважаємо за доцільне дати більш детальний опис функцій всіх суб'єктів управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

4. У тексті дисертації було б бажано розкрити зміст розроблених у ході дослідження спецкурсів «Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх учителів початкової школи: теорія та практика формування» та «Управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи».

5. Вважаємо, що з огляду на системність розкриття теоретичних основ управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах було б бажано детальніше розкрити взаємозв'язок складових методологічного компоненту розробленої моделі.

Зроблені зауваження не зменшують наукового значення проведеного дослідження. Вивчення дисертації дає підстави для загального висновку, що науковий пошук забезпечив досягнення поставленої мети. Дисертаційні матеріали свідчать про високий рівень дослідницької культури та наукової зрілості автора.

Дисертаційна робота Ландо Олега Анатолійовича є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомим теоретичним і прикладним значенням для теорії та методики управління освітою. У роботі отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання, яке полягає в розробці науково обґрунтованої та експериментально перевіреної моделі управління формуванням здоров'язбережувальною компетентністю майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах.

Дисертаційна робота «Управління формуванням здоров'язбережувальною компетентністю майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах» заслуговує позитивної оцінки, відповідає

вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (пп. 9, 11, 12 і 13), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Ландо Олег Анатолійович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 – теорія і методика управління освітою.

Офіційний опонент –

кандидат педагогічних наук,

заступник директора з навчально-виховної роботи

Чернігівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 21

 О. М. Тур

Підпис підтверджую:

Директор Чернігівської загальноосвітньої школи I-III

ступенів № 21

 Н.М. Шестопалова